

Specifičnost edukacije studenata studija Sestrinstva s osvrtnom na značaj mentora u kliničkom okruženju

---

Markić, Tonka

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:399558>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-16**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**Sveučilište
Sjever**

Završni rad br. 652/SS/2015

**Specifičnost edukacije studenata studija sestrinstva s
osvrtnom na značaj mentora u kliničkom okruženju**

Tonka Markić, 4977/601

Varaždin, 2016. godine

**Sveučilište
Sjever**
Biomedicinske znanosti

**Specifičnost edukacije studenata studija sestrinstva s
osvrtnom na značaj mentora u kliničkom okruženju**

Tonka Markić, 4977/601

Student

Tonka Markić, 4977/601

Mentor

Marijana Neuberg, mag. med. techn; viši predavač

Varaždin, 2016. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za biomedicinske znanosti		
PRISTUPNIK	Tonka Markić	MATIČNI BROJ	4977/601
DATUM	29.09.2015.	KOLEGIJ	Koordinacija i supervizija zdravstvene njege
NASLOV RADA	Specifičnost edukacije studenata studija sestrinstva s osvrtom na značaj mentora u kliničkom okruženju		
MENTOR	Marijana Neuberg, mag. med. techn.	ZVANJE	viši predavač
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. Irena Canjuga, mag. med. techn., predsjednik 2. Marijana Neuberg, mag. med. techn., mentor 3. Ivana Živoder, dipl. med. techn., član 4. Jurica Veronek, mag. med. techn., zamjenski član 5.		

Zadatak završnog rada

BROJ	652/SS/2015
OPIS	

Metode edukacije i poučavanja na studiju sestrinstva zahhjevaju specifičan pristup i način rada. Izbor metoda i oblika rada u nastavi bitno je pitanje suvremenog nastavnika. Za razliku od onih tradicionalnih metoda u kojima je nastavnik, prenositelj znanja, a studenti pasivni slušači i primatelji tih znanja, suvremene nastavne metode omogućuju aktivno uključivanje studenata u nastavu, čime do izražaja dolazi njihovo stvaralaštvo, u čemu je zapravo i cilj suvremene nastave. Metoda poučavanja određuje se kao naučen generaliziran obrazac ponašanja koji se može sustavno primjenjivati u različitim nastavnim područjima s ciljem olakšavanja i poboljšanja ishoda učenja. Metode poučavanja razlikuju se prema dva kriterija:

- stupanj aktivacije učenika i nastavnika
- broj osoba koje se poučava

Naglašavanje važnosti socijalnog učenja, životnog iskustva, kompetencija i konteksta najvažniji su doprinosi mentor u obrazovanju studenata.

U radu je potrebno:

- navesti prednosti i nedostake studijskog programa
- opisati oblike nastavnih planova, kako ih unaprijediti i približiti studentima.
- definirati razlike između teorije i prakse.
- navesti iskustvo u Republici Hrvatskoj i usporedno s drugim zemljama.
- definirati ciljeve edukacije i načine edukacije u bolničkim ustanovama

ZADATAK URUČEN

05.10.2015

POTPIS MENTORA

SVEUČILIŠTE
SJEVER

Predgovor

Zahvaljujem se profesorici Marijani Neuberg na prenesenom znanju i strpljenju prilikom pisanja završnog rada.

Sažetak

Vrste nastavnih programa, didaktika, vrste predavanja, načini učenja i usvajanja gradiva samo su neke od baznih tema koje su obrađene u ovom završnom radu.

Uloga mentora u kliničkom okruženju, odlike dobrih i loših, te isto tako odnos studenata i mentora, njihove obaveze i način rada. Odnos prema pacijentima, te načini praktičnog i iskustvenog učenja u kliničkoj praksi. Evaluacija mentora osnovni je oblik praćenja kvalitete rada mentora u kliničkom okruženju. Anonimni obrasci koje ispunjavaju studenti na kraju svake vježbovne nastave pružaju uvid u kvalitetu obrazovanja koje studenti primaju.

Etika medicinske struke, pravila i norme primjenjene u studentskoj praksi osnove su posla koje studenti savladavaju za budući samostalni rad.

Istraživački dio rada daje nam uvid u zadovoljstvo studenata, 3. godine, sestristva Sveučilišta Sjever.

Ključne riječi: studij sestristva, nastavni plan, profesor, mentor, student

Summary

Types of syllabus, didactics, types of lectures, ways of learning styles and adoption of records are some of the basic topics covered in this final paper.

The role of the mentor in the clinical environment, the qualities of a good one and a bad one, and also the attitude of students and mentors, their responsibilities and ways of working. The attitude towards patients, and the way of practical and experiential learning in the clinical practice. Evaluation of mentors is an essential form of keeping up with the quality of mentors work in the clinical practice. Anonymus forms filed by students at the end of each training class, provide insight into the quality of education that students receive.

Medical ethics, rules and norms applied in the student practice are basics of the job that students need for future work.

The research part of the work gives us insight into the satisfaction of students in the third year of nursing in the University North.

Key words: nursing school, syllabus, professor, mentor, student

Sadržaj

1.	Uvod.....	1
2.	Nastavni plan, program, smjernice i kurikulum.....	2
2.1.	Razine oblikovanja nastavnog plana i programa - prednosti i nedostatci.....	2
2.2.	Važnosti kumulativne izgradnje znanja, sposobnosti i vještina	3
3.	Didaktika.....	4
3.1.	Teorija i primjena	4
4.	Modeli učenja i nastavne metode	5
4.1.	Nastavne metode.....	5
4.2.	Društvena sredina u kojoj se izvode nastavni procesi.....	6
4.3.	Struktura tijeka procesa učenja.....	7
5.	Edukacija u zdravstvu	8
5.1.	Odnos nastavnika i studenta	9
6.	Uloga mentora u kliničkom okruženju.....	10
6.1.	Uvjeti za izbor mentora vježbovne nastave	11
6.2.	Obveze mentora su:	11
6.3.	Odnos mentora i studenata prema pacijentima.....	12
6.4.	Evaluacija rada mentora.....	12
6.5.	Načini edukacije	13
6.6.	Prednosti učenja u maloj grupi	13
6.7.	Problemski usmjerena nastava.....	13
7.	Razlike između teorije i prakse	15
8.	Ispitivanje zadovoljstva studenata sestrinstva na Sveučilištu Sjever.....	16
8.1.	Cilj	16
8.2.	Ispitanici i metode	16
8.3.	Rezultati	16
8.4.	Rasprava.....	22

9. Zaključak.....	23
10. Literatura.....	25
Popis slika	26
Prilog 1. Obrazac za evaluaciju mentora.....	27
Prilog 2. Prikaz korištene ankete u istraživanju.....	28

1. Uvod

Nastavni planovi, planovi gradiva, smjernice i slično, su osnovni pojmovi koje koristimo u svim oblicima školskog i fakultetskog obrazovanja. Postoje različite razine nastavnih planova i programa, te različiti načini njihove izrade. Osnovne izrade su specifične za pojedinu struku, pa tako i za sestrinstvo, na razini države bi kurikulum trebao biti isti, tako da svi imaju pristup istoj razini i kvaliteti obrazovanja, ali se postavljanje pitanje da li je to zbilja tako? Nastava na sveučilištu se dijeli na predavanja, seminare i vježbe.

U sestrinstvu ključnu ulogu u obrazovanju ima kumulativna izgradnja znanja i vještina, i povezivanje gradiva iz različitih kolegija i kliničkih sadržaja. Isto tako, iskustveno učenje tvori temelj za kvalitetno obrazovanje medicinskih sestara. Učenje na temelju iskustva počinje razmišljanjem, o onom što znamo, što u tom trenutku vidimo, i kako naučeno primjeniti u situaciji i time obogatiti znanje iskustvom.

Klinička nastava mora biti planirana i organizirana, planiranje iste znači da se svim studentima moraju osigurati isti uvjeti za usvajanje kliničkih vještina. Mentor u kliničkoj nastavi mora biti zaposlena osoba s radnim iskustvom, znanjem i vještinama da potrebno znanje prenese studentima. Mentor među ostalim mora poznavati organizacijske strukture svog odjela, kodeks ponašanja i procedure koje se primjenjuju i provode na odjelu.

Etika edukacije medicinske sestre se temelji na međusobnom poštovanju triju osoba, mentora, studenta i pacijenta, ali pacijent je prvi i najbitniji, prema njemu mentori i studenti moraju primjenjivati holistički pristup i pristup pacijentu kao subjektu, osobi sa željama, voljom, i pravima. Učenje u maloj grupi idealni je oblik za razvijanje kritičkog razmišljanja i unapređivanje vještina.

Evaluacija rada mentora trebala bi dati uvid u mentorov način rada i metode koje koristi u nastavnim procesima. Svrha evaluacije je poboljšanje rada i unapređenje kvalitete obrazovanja.

Sukladno s gore navedenim, provedeno je istraživanje na društvenoj mreži, među studentima sestrinstva, kojim se željeo steći uvid u zadovoljstvo studenata Sveučilišta Sjever. Upitnik se sastojao od 11 pitanja, na kojima je napravljena deskriptivna statistika, pri čemu je svaka varijabla prikazana tekstualno i grafičkim prikazom.

2. Nastavni plan, program, smjernice i kurikulum

„Po pravilu se ne govori samo o nastavnim planovima i programima, već o planovima gradiva, okvirnim smjericama, obrazovnim planovima, smjericama i kurikulumima. U ovom pregledu ne razlikujemo pojedine pojmove i koristimo pojam nastavnih planova i programa. U njihova obilježja pripada navođenje nadređenih ciljeva (npr. obrazovanje, kvalifikacija, kompetencija), odabir, utvrđivanje i razvrstavanje općevažćih znanja i specifićnih stručnih sadržaja, navođenje razine na kojoj se pojedina znanja i umjeća trebaju podučavati i učiti, utvrđivanje metoda i medija te putova za provjeru uspješnosti nastave i ućenja (kontrolne postignuća) odnosno evaluaciju nastave. Nastavni planovi i programi po pravilu sadržavaju i odredbe o broju i raspodjeli sati nastave.

Nastavni su planovi i programi sredstva usmjeravanja (ili normiranja) nastavnikova djelovanja jer određuju obavezne nastavne ciljeve, ciljeve ućenja, sadržaje ućenja i poućavanja, a često i organizaciju ućenja i poućavanja te postupak vrednovanja“ [1]

2.1. Razine oblikovanja nastavnog plana i programa - prednosti i nedostatci

„Nastavni se planovi i programi mogu izrađivati na razini države ili na razini pojedine škole. Christine Möller je kao prednosti planiranja na državnoj razini, još davne 1969; navela „ujednaćavanje znanja i umjeća svih ućenika iste dobi iz iste vrste škole neke zemlje.“ (1969, str. 34). Time se nastavnicima postavljaju manji zahtjevi glede planiranja nastave. Međutim, takvo planiranje pojaćava tendencije birokratiziranja i onemogućuje uvaćavanje individualnih danosti i lokalnih osobitosti. Prednosti planiranja nastave provedenog na razini pojedine škole jesu sloboda odlučivanja i vlastita odgovornost nastavnićkog tima.“ [1]

Prednosti istog studijskog programa za jednu struku, kao npr. sestrinstvo, su nućni za održavanje razine znanja svih studenata tog područja. Kako bi svi fakulteti bili na istoj razini što se tiće zahtjevnosti i gotovog proizvoda koji su studenti kada završe fakultet, jedinstveni nastavni plan i program, kao i plan i program stručne prakse, trebao bi postajati na razini države. Naćalost, to nije stvar u Republici Hrvatskoj.

U Republici Hrvatskoj postoji nekoliko veleućilišta i nekoliko sveućilišta s istim studijskim smjerom - sestrinstvo. Usmeno pravilo koje se prenosi među mladima govori kako je veleućiliste lakše upisati i kako ga je lakše završiti, dok je na sveućilištu teći program.

Znaći li to da je studij sestrinstva zapravo nebitna stavka u obrazovanju medicinske sestre, kada isti posao radi sa srednjom i s fakultetom, bilo sveućilišnim ili veleućilišnim?

Problem dakako seže dublje u priču od same podjele fakulteta, problem je u ustrojstvu države, podjeli poslova, štednji na osoblju...

2.2. Važnosti kumulativne izgradnje znanja, sposobnosti i vještina

„U proučavanju međunarodne usporedivosti školskih postignuća koja su objavljena u najnovije vrijeme manje se raspravlja o ciljevima, sadržajima i aranžmanima učenja i poučavanja putem nastavnih planova, a više o dosegnutom znanju i vještinama.

S obzirom na usporedbu učeničkih postignuća i njima postavljenu razinu zahtjeva, valja postaviti pitanje kako se kurikulumom ostvaruje napredak u znanju (znanja, sposobnosti, vještine). Kako se o napretku u učenju konceptijski razmišlja u primarnome, a kako u sekundarnom području? Kako se znanje stječe, produbljuje i diferencira? Nastavnicima se postavlja zadaća da razmisle o tome jesu li, i na koji način važeći obrazovni planovi i smjernice potaknuli kumulativnu izgradnju znanja iz pojedinih predmeta odnosno područja učenja, do koje se razine u različitim područjima pretpostavljaju kompetencije iz drugih područja i koliko su one već izgrađene odnosno, prilagođene vlastitom predmetu, koje znanje tek moraju prenijeti i kako se stjecanje znanja u različitim predmetima i područjima učenja može međusobno uskladiti. Osim toga, nastavnici moraju provjeriti kako se nastava eventualno može zasnovati na različitim razinama učenja i postignuća (stupnjevi kompetencije) i koje oblike obrade problema, uvježbavanja, primjene i transfera treba odabrati kako bi se dugoročno osiguralo znanje, umijeća i sposobnosti kod učenica i učenika. Škola bi trebala iskoristiti zapažanja i spoznaje nastavnika i za prerađivanje kurikuluma, obrazovnih planova i programa te smjernica. Nastavnici bi mogli utvrditi koliko su obrazovni planovi i programi svrsishodni za organizaciju kumulativne izgradnje znanja tako da će analizirati teškoće i napredak u učenju.“ [1]

3. Didaktika

„Friedrich W. Korn u svom je kompendiju s naslovom *Osnove didaktike* prikazao pet određenja didaktike kao znanosti.

- Didaktika je znanost o poučavanju i učenju.
- Didaktika je teorija ili znanost o nastavi.
- Didaktika je teorija obrazovnih sadržaja.
- Didaktika je teorija usmjeravanja procesa učenja.
- Didaktika je primjena psiholoških teorija poučavanja i učenja.

Prva dva određenja su na razmišljanje o poučavanju i učenju u različitim institucionalnim sklopovima i na učenje koje se pokreće i usmjerava poučavanjem, a ne ostvaruje se autodidaktički. U kontekstu oblikovanja škola za djecu, mladeži i odrasle organizirana nastava postaje predmetom didaktičkih razmatranja. Zbog toga je didaktika upućena na teoriju nastave i čimbenike koji je određuju. Treće određenje didaktike kao teorije obrazovnih sadržaja nadovezuje se na duhovnoznanstvenu tradiciju razmišljanja o odabiru gradiva u skladu s idejama vodiljama koje se zasnivaju i iskazuju nastavom (npr. obrazovanje, kvalifikacija, kompetencije). Četvrto je određenje zasnovano na tehnologiji ili teoriji djelovanja (*Handlungstheorie*); ono se pita o mogućnostima pripreme i usmjeravanja procesa učenja. Peto se snažnije usmjerava na spoznaje pedagoške psihologije pri čemu se postavlja pitanje o doprinosu znanstvene psihologije organiziranim procesima poučavanja i učenja.“ [1]

3.1. Teorija i primjena

„Važno je razviti didaktičku teoriju koja nastavnice i nastavnike ne informira samo o intersubjektivno provjerljivim postavkama o isječku stvarnosti poučavanja i učenja, već ih osposobljava za kompetentno poučavanje i oblikovanje procesa poučavanja i učenja. Dakle, nije riječ samo o formiranju pojmova o nastavi, već o izgradnji kompetencija za djelovanje, o sposobnosti planiranja, promatranja, analiziranja i reflektiranja, o sposobnosti da se zasnuju, nadziru i osiguraju procesi učenja u nastavi te usmjere daljnji nastavni procesi (npr. interakcija i komunikacija, rješavanje konflikata). Konceptualno didaktičko znanje valja izgrađivati s ciljem osposobljavanja za djelovanje. Riječ je, dakle, o istraživanju procesa učenja radi izgradnje kompetencija.“ [1]

4. Modeli učenja i nastavne metode

Učenje, kao promjenu djelovanja i ponašanja neke osobe, mogu pokrenuti sljedeći temeljni modeli:

„Nit vodilja za redoslijed temeljnih modela učenja u nastavi jest zamisao da se najprije zapitamo o oblicima učenja pri primanju informacija, zatim pri obradi informacija te, naposljetku, pri izvođenju akcija/radnji.

1. Sjećanje iskustva
2. Sjećanje znanja
3. Razmišljanje/kontemplacija o sadržajima i vrijednostima
4. Djelovanje u vanjskom svijetu i mentalno (izvođenje operacije)
5. Rješavanje problema i otkrivanje
6. Argumentiranje - u diskursu - i pri pregovaranju
7. Oblikovanje/izricanje riječima i pismom te putem kreativnih medija
8. Povećanje postignuća razradom sustava “ [1]

Iskustvo je povezano s aktivnošću osobe u određenoj situaciji, znači učenje na temelju iskustva počinje razmišljanjem. Sjećanje znanja zahtijeva shvaćanje i aktiviranje predznanja i uporabu usvojene primjene riječi. Razmišljanje o sadržajima i vrijednostima aktivira konkretne doživljaje i spoznaje njihovo značenje. Djelovanje u vanjskom svijetu je skup razjašnjavanja situacija, formuliranja ciljeva, izrade planova, izvođenja i evaluacije rezultata. Rješavanje problema je uporaba raspoloživih informacija, i pritom sjećanje novih spoznaja, što nas dovodi do cilja. Argumentiranje u razgovoru započinje prepoznavanjem potrebe za iznošenjem argumenata, i analiziranjem iznesenog, a završava evaluiranjem ukupnog razgovora.

4.1. Nastavne metode

Razmišljanjem o tome kako može izgledati nastava koja se veže na gore navedene modele učenja, navedeno je kako se s metodičkim oblicima mogu izvesti različiti osnovni modeli učenja:

- Pripovijedanje
- Čitanje
- Pisanje
- Izvođenje radnji

- Izvođenje operacija
- Oblikovanje pojmova
- Razumijevanje sadržaja
- Rješavanje problema
- Razmišljanje [1]

4.2. Društvena sredina u kojoj se izvode nastavni procesi

„Nastava se na sveučilištu dijeli na predavanja, seminare i vježbe. Ova je podjela učinjena prema udjelu aktivnosti nastavnika i studenata, prema zadaćama i ciljevima, prema vrsti komunikacije između nastavnika i studenata te prema broju studenata prisutnih na nastavi.“ [2]

Predavanja su najčešći primjer rada u velikoj grupi od 50 i više studenata, seminari označavaju rad u srednje velikoj grupi od najčešće do 30 studenata, a mentorski rad se provodi u grupi od 6 - 8 studenata. Dinamika grupe uvelike ovisi o veličini grupe, tj broju ljudi u grupi, pa će tako i položaj nastavnika u grupama različite veličine biti drukčiji.

Predavač u velikoj grupi je u specifičnoj poziciji: izložen, mora zainteresirati veliku anonimnu skupinu i stalno je pod kritičkim nadzorom. U takvoj situaciji postoji malo mogućnosti za dijalog i svodi se na pitanja i odgovore.

Seminarska skupine je više personalizirana, postoji i prostor za uspostavu dijaloga i kreativnosti. Nastavnikovo pamćenje imena sudionika doživljava se kao gratifikacija i briga.

Mala skupina je idealna za medicinsku edukaciju, nastavnik (ili mentor) može dobro upoznati studente, uočiti njegove mogućnosti. Također u ovakvoj grupi mogu se uvidjeti i nedostaci kod studenata koje u većim grupama uspješno skrivanju, a na kojima se treba raditi radi lakšeg snalaženja u poslu nakon završetka fakulteta. [2]

Prednosti i nedostatke predavanja možemo vidjeti u prikazu 4.2.1.

Prednosti	Nedostatci
Ušteda vremena (osobito za nastavnika)	Drži studente u pasivnoj situaciji
Obuhvaća veliku skupinu studenata	Ne olakšava problemsko učenje
Ušteda sredstava	Ne omogućuje kontroliranje napretka
Prisutnost nastavnika, moguć susret	Ne dopušta individualni tempo učenja
Daje osjećaj sigurnosti	Promjenjljiva pažnja i primljivost

Prikaz 4.2.1 „Prednosti i nedostatci predavanja“ [2]

4.3. Struktura tijeka procesa učenja

Struktura tijeka procesa učenja može se podijeliti na strukturu tijeka procesa, postavljanje željenog cilja i temeljni model. Koje radnje spadaju u koju kategoriju prikazano je u prikazu

4.3.1

Struktura tijeka procesa učenja	Postavljanje cilja	Temeljni model
1. Sučeljavanje sa studijom slučaja	Shvatiti problem i situaciju u kojoj se donosi odluka	Iskustvo
2. Informiranje putem pripremljenog materijala i samostalnim prikupljanjem informacija	Naučiti kako pribaviti i ocijeniti informacije potrebne za donošenje odluke	Stjecanje znanja, razumijevanje sadržaja
3. Eksploracija: Razmatranje alternativnih mogućnosti rješenja	Razmišljanje u alternativama	Rješavanje problema
4. Rezolucija: Donošenje odluke u skupinama	Suprotstavljanje i ocjena mogućnosti rješenja	Razmatranje
5. Disput: Pojedine skupine brane svoju odluku	Obrana odluke argumentima	Argumentiranje
6. Kolacioniranje: Usporedba rješenja pojedinih skupina sa stvarno donesenim odlukama	Odmjeravanje interesnih sklopova u kojima se predlažu pojedina rješenja	Razmišljanje/kontemplacija

Prikaz 4.3.1 „Struktura tijeka procesa učenja u studiji slučaja“ [1]

5. Edukacija u zdravstvu

Smjernice za pravilnu medicinsku edukaciju:

1. Potrebno je definirati cilj nastave i proizvod edukacije zdravstvenih djelatnika. Ciljevi nastave mogu biti donekle različiti u pojedinim zemljama (ovisno o potrebama).
2. Potrebno je povezivanje temeljnih i kliničkih sadržaja kako bi se postigla veća motiviranost studenata i racionalizacija obaveznog gradiva.
3. Potrebno je poticati interaktivne oblike nastave koji zahtijevaju aktivno sudjelovanje studenata, npr. rad u malim grupama, problemom usmjereno učenje, itd; a trebalo bi izbjegavati frontalne oblike nastave u kojima je student pasivni promatrač.
4. U skladu s prethodnim postavkama, potrebno je u studenta stvoriti naviku autoedukacije koju on mora zadržati i nakon završetka studija. U skladu s tim, trebalo bi smanjiti količinu činjenica koju student mora zapamtiti.
5. Cilj nastave na fakultetima nije samo stjecanje potrebnog znanja, nego i usvajanje potrebnih vještina. Izgradnja stavova koji su u skladu s pravnim, etičkim i moralnim načelima.
6. Osim vještina u pregledu bolesnika i terapijskih vještina, potrebno je razvijati i umijeće kritičkoga razmišljanja, rada u timu i organizaciji.
7. Klinička nastava mora biti sistematična (planirana i organizirana, a ne slučajna). Planiranje kliničke nastave znači da se svim studentima moraju osigurati isti uvjeti (ovisno o tome koji se bolesnici nalaze na kliničkom odjelu u vrijeme nastave) za usvajanje prijeko potrebnih kliničkih vještina.
8. U skladu sa svim navedenim reformama, potrebno je reorganizirati i ispite. Evaluirati se mora ne samo znanje na završnom ispitu, nego i rad i aktivnost tijekom nastave. Pismeni ispit je obavezna sastavnica ispita, ali na kliničkim ispitima praktični/usmeni mora biti takav da vrednuje i vještine, stavove i sposobnosti studenta.
9. Potrebno je da studenti neprekidno vrednuju nastavni proces i nastavnike.
10. Prevladava mišljenje da nastavnici trebaju proći tečaj psihološko - pedagoške edukacije, u kojoj bi savladali osnove pedagoških i didaktičkih načela nastavnog rada.

[2]

5.1. Odnos nastavnika i studenta

„Nastavnik mora imati na umu da mu je temeljna zadaća pomoći studentu da stekne znanja i nauči vještine te ga odgojiti u pristupu problemima, načinu razmišljanja i moralnim stavovima. Pojednostavljeno rečeno, nije student radi nastavnika, nego nastavnik radi studenta. Katedra nije pozornica za samoisticanje i osobnu promidžbu, a „one man show“ dopustiv je samo utoliko ukoliko je u funkciji nastave. Ponižavanje studenata ne samo da je nemoralno nego je i nekulturno. Od nastavnika se očekuje altruizam, a ne egocentrizam. Nastavnik je dužan posvetiti se studentima i ne smije zapostavljati nastavu. Poimanje nastavničkog zvanja samo kao titule koja donosi ugled i probitak jest prijevara.

Odnos nastavnika i studenta odnos je ravnopravnosti glede dostojanstva ljudske osobe, ali nije odnos jednakosti u pogledu autoriteta. Nastavnik ima autoritet da organizira nastavu, uzimajući u obzir sugestije studenata, a isto tako da nagradi studentovo znanje i rad, ili sankcionira neznanje, ili pak nerad. Nastavnik je taj koji ocjenjuje studenta i procjenjuje je li stekao potrebna znanja i vještine. On je dužan uložiti trud u pažljivu evaluaciju studentova znanja. Olako „*rušenje za sitnicu*“ ružna je zloraba nastavničkog autoriteta i ignoriranje dostojanstva studentove osobe, a i nastavne obveze. Olako i demagoško „*poklanjanje*“ ocjena je neodgovorno.

Dobar se nastavnik odlikuje pozitivnim, a ne negativnim autoritetom. Student slijedi savjete nastavnika s pozitivnim autoritetom jer mu vjeruje i jer ga cijeni. Takav nastavnik daje primjer studentu, a student se s njim identificira i slijedi ga. Studenti obično vole nastavnike s pozitivnim autoritetom. Pozitivan autoritet potiče kreativnost u radu i prihvaćanje pozitivnih stavova s trajnom koristi i nakon završetka edukacije. Negativnom autoritetu student se podvrgava samo zbog prisile i represije. Poslušan samo dok mora. Trajni je učinak nerijetko negativan jer takav odnos često izaziva averziju ne samo prema nastavniku nego i prema predmetu edukacije.“ [2]

Dobar nastavnik poštuje dostojanstvo studenta, uz pozitivan autoritet uspostavlja s njim odnos povjerenja i suradnje. Odgovorno shvaća svoje obveze i ne zloupotrebljava autoritet. Shvaća da student nije sredstvo uzdizanja vlastitog ega, nego da oni surađuju i rade na ostvarivanju zajedničkog cilja. Život nije crno bijeli film, pa nije sve tako jednostavno. Postoji razmjerno malo izvrsnih nastavnika, znatno je veći broj prosječnih nastavnika, ne samo po nadarenosti nego i po pristupu nastavi i studentima. Vjerojatno ne bi pogriješili kada bi rekli da ima i znatan broj loših nastavnika. Istina je da za uspjeh nastave, student mora uložiti trud, te da uz međusobno poštovanje s nastavnikom ostvari korisnu suradnju. Motivacija uvelike olakšava trud studenta, ali on isto tako mora vidjeti osobu s ljudskim dostojanstvom koja ima bar neke pozitivne osobine.

6. Uloga mentora u kliničkom okruženju

Mentor u ustanovi je najčešće zaposlena osoba, koja ima više radnog iskustva ili znanja od studenata. Često se kao mentor imenuje netko tko je dugo zaposlen i poznaje organizacijsku kulturu, kodeks ponašanja i procedure zdravstvene ustanove.

„Mnogi vjeruju da je za uspjeh neophodno imati mentora. Ovo je posebno važno za žene ili nacionalne manjine koje se suočavaju sa „staklenim“ vratima. Studije pokazuju da žene koje imaju mentora, naročito ženu mentora, imaju više šansi za napredovanje u karijeri, poboljšanju radnih vještina, dobiju veće plaće i zadovoljnije su svojim radom. Ovisno od ustanove ili organizacije i odnosa, mentor može imati različite uloge: pomaže zaposlenom da riješi određeni problem, poboljšava radni pristup ili ponašanje, uči novim vještinama, pruža izazovne zadatke i projekte, štiti kandidata od negativnih utjecaja, pomaže razvoju pozitivnih performansi kandidata.“ [3]

Da bi se netko odlučio biti mentor, mora vidjeti da li:

- Vrednuje i cijeni razvoj drugih osoba
- Ima volju posvetiti svoje vrijeme i energiju za uspostavljanje i održavanje produktivnog mentorskog odnosa
- Ima volju prenositi znanje i iskustvo usvojeno tokom karijere
- Može aktivno promatrati i voditi studente
- Posjeduje vještine aktivnog slušanja i sposobnost uspostavljanja odnosa sa studentima

Iako uloge mentora nisu striktno određene, oni bi trebali:

- Ohrabrivati studente, imati razumijevanja i stimulirati ih na samostalno rješavanje problema
- Aktivno slušati
- Davati povratne informacije
- Pružati informacije
- Širiti granice studentovih mogućnosti

Mentorstvo je jasno strukturiran odnos, koji je iniciran potrebom, problemom ili željom za učenjem. Potrebno ga je detaljno istražiti i definirati što detaljnije. Ciljevi omogućuju razvoj plana učenja, vremenske rokove postizanja rezultata, evaluaciju. Obzirom da je to osoban odnos, bitno je definirati očekivanja, uloge, osobna ograničenja, stilove komuniciranja... Mentorstvo je obostrani odnos koji zahtjeva predanost i suradnju i mentora i studenta. [3]

6.1. Uvjeti za izbor mentora vježbovne nastave

„Na Odjelu za biomedicinu i zdravstvo, odnosno studiju Sestrinstva za mentora vježbovne nastave može biti izabrana osoba koja ima:

- završen petogodišnji sveučilišni/specijalistički diplomski studij ili trogodišnji preddiplomski studij sestrinstva
- radno iskustvo od 3-5 godina na poslovima prvostupnika/ce sestrinstva
- pozitivno mišljenje Ravnatelja ustanove i Pomoćnice ravnatelja za sestrinstvo o pristupniku/ci
- priložen životopis sa popisom stručnih i znanstvenih radova, sudjelovanjima na stručnim i znanstvenim skupovima, te dodana usavršavanja iz grane sestrinstva
- od Stručnog povjerenstva pozitivno ocijenjeno ogledno izvođenje vježbi.

Mentori vježbovne nastave se biraju na vrijeme od pet godina, a nakon isteka pet godina, mentori su dužni održati oglednu vježbu kao uvjet za nastavak statusa mentora. Održavanje ogledne vježbe je također, uvjet i za izbore novih mentora.“ [4]

6.2. Obveze mentora su:

- „Pruži pristup mogućnostima
- Bude fleksibilan
- Sazna potrebne informacije kako bi se ostvarili ciljevi
- Redovno se sastaje sa studentima u dogovoreno vrijeme
- Iskazuje poštovanje
- Bude fokusiran
- Ne smije imati predrasude
- Ne tjera studente da rade bilo što protiv njihove volje
- Bude iskren i direktan
- Radi najbolje što može u skladu sa svojim sposobnostima
- Tretira ono što je rečeno kao povjerljivo
- Daje nezavisan i objektivan savjet
- Daje povratne informacije na pozitivan i konstruktivan način
- Radi u dinamici i na nivou koji je u skladu sa sposobnostima studenta
- Vodi evidenciju i vrši redovnu reviziju mentorskog odnosa“ [3]

6.3. Odnos mentora i studenata prema pacijentima

Etika medicinske edukacije se temelji na međusobnom poštovanju triju osoba: studenta, mentora i pacijenta. Bolesnik nikako ne smije biti objekt, nego subjekt u procesu edukacije. Mentor se mora odnositi prema bolesniku kao prema osobi s nepovredivim dostojanstvom i pravima. U odnosu pacijenta prema studentima i mentorima osobito je važno povjerenje. Dobar mentor privoli pacijenta na suradnju u edukaciji pozitivnim autoritetom i daje primjer kako treba poštovati osobu. Dobar student svjestan je obaveza prema pacijentu, pogotovo na poštivanje privatnosti. Moralna je obaveza pacijenta da sudjeluje u medicinskoj edukaciji, ali to mu treba prikazati, objasniti i ni u kojem slučaju pacijenta prisiljavati na sudjelovanje ako on to ne želi.

Mentor je nerijetko u dvojbi komu se posvetiti, pacijentu ili studentu. U situacijama u kojima nema dovoljno raspoloživog vremena za oba interesa, prednost ima pacijent. Nikako nije opravdano stalno zanemarivanje nastavnih obaveza na račun kliničkih. U tom slučaju riječ je o nezainteresiranosti za nastavničko zvanje ili o nedopustivo lošoj organizacijskoj strukturi ustanove. [2]

6.4. Evaluacija rada mentora

„Studentska evaluacija rada mentora trebala bi dati odgovore o mentorovu načinu rada te metodama kojima se koristi u nastavnome procesu. Vrednovanje ima kao cilj razumijevanje mentorova utjecaja na studenta, kako bi ih zainteresirao za sadržaj predmeta i poticao na aktivno sudjelovanje u radu. Svrha je ovoga rada evaluacija rada mentora te prikupljanje odgovora radi poboljšanja svakodnevnog rada mentora te posljedično izrada novih modela, metoda i strategija rada za unapređenja kvalitete obrazovanja. Evaluacija je provedena uporabom anonimne ankete.

Analiza rezultata dobivenih na ponuđene odgovore treba poslužiti kao smjernica za voditelje vježbi u njihovu daljnjem radu sa studentima. Na osnovi opisanih rezultata i sugestija treba ispraviti nedostatke u provođenju vježbi te poboljšati rad s budućim generacijama studenata Stručnog studija sestrinstva.

Dobivene rezultate te obrazloženje odgovora potrebno je uzeti u razmatranje radi poboljšanja rada u izvođenju vježbi stručnog studija sestrinstva.“ [5]

Na fakultetima se provodi evaluacija mentora putem anonimnih obrazaca. Primjer jednog takvog obrasca je prilog 1. Na kraju vježbovne nastave studenti ispunjavaju obrazac, ispunjeni upitnici se evidentiraju i putem njih se prati kvaliteta rada mentora, i unapređuje kvaliteta vježbovne nastave.

6.5. Načini edukacije

„Eksperiment s učenjem popisa parova nesrodnih pojmova izveden je s profesionalnim roniocima. Jedna je skupina učila u bazenu pod vodom, a druga pokraj bazena, na suhom. Nakon obavljenog učenja svaka je skupina podijeljena na dvije podskupine, od kojih je jedna testirana pod vodom, a druga na suhom. Ispitanici koji su učili pod vodom i testirani pod vodom, kao i oni koji su učili na suhom i testirani na suhom, prisjetili su se znatno većega broja sparenih pojmova od ispitanika koji su učili u jednoj, a bili testirani u drugoj sredini.

To pokazuje da se informacije koje želimo naučiti (parovi nesrodnih pojmova) pohranjuju u pamćenju zajedno sa slučajnom informacijom o okolini u kojoj je učenje obavljeno, unatoč tomu što je okolina sama po sebi posve nevažna za svladavanje zadatka. Dakle, pohranjeno se znanje mnogo lakše i učinkovitije priziva u istom kontekstu u kojemu je bilo usvojeno nego u drugom. Za medicinara je važno da od samog početka studija usvaja znanje u kontekstu medicinske prakse, jer će to znanje morati poslije primjenjivati u tom kontekstu.“ [2]

6.6. Prednosti učenja u maloj grupi

Što se tiče medicinske edukacije u praksi, učenje u maloj grupi idealni je oblik učenja, razvijanje kritičkog razmišljanja, stvaranje novih ideja i unaprjeđenje vještine rješavanja problema. Mogućnost postavljanja pitanja i traženja informacija daje prigodu studentu da vježba misaoni proces, te uoči svoje prednosti i slabosti. Rad u maloj grupi povećava aktivnu participaciju što povećava motivaciju, i to ne samo studenta nego i nastavnika. Razvija sposobnost komunikacije i slušanja (i shvaćanja što druga strana govori).

Prednost je također razvijanje sposobnosti timskog rada i vodstva, radeći u grupi studenti uče raditi zajedno kao tim, kao i voditi tim. Vježbaju interaktivne vještine, vještinu dogovaranja i pregovaranja, te uče kako rješavati konflikte. [2]

6.7. Problemski usmjerena nastava

„Problemski usmjerena nastava metoda je koja potiče studenta na problemsko učenje. Osniva se na određivanju problema i usredotočena je na studenta. Student (uz pomoć mentora) mora sam prepoznati koja je znanja potrebno usvojiti, odabrati izvore za usvajanje znanja, usvojiti relevantno znanje i ustrojiti ga u obliku koji je prikladan za obradbu problema.

Glavni je cilj metode: osposobiti studenta da postane neovisan, samousmjereni učenik koji umije prakticirati *evidence-based-nursing*.

Metoda problemskog učenja sustavno je razrađena i primjenjuje se od početka do kraja studija na tzv. reformiranim fakultetima, a u ograničenoj mjeri provodi se i na mnogim inače tradicionalnim fakultetima.

Postoje dva oblika problemskog učenja: a) problemom usmjereno učenje i b) rješavanje problema. Premda se dijelom preklapaju, ta se dva oblika pojmovno i proceduralno ipak razlikuju. Glavna je razlika u nastavnom cilju, iz čega proizlaze i ostale razlike.“ [2]

Glavni dugoročni edukacijski cilj jest: osposobiti studenta da postane i do kraja radnog vijeka ostane, neovisan, samousmjereni učenik. Zato što svakodnevni rad medicinskih djelatnika nije ništa drugo nego rješavanje problema, pa je zato osnovna zadaća fakulteta da osposobi studente upravo za takav rad. Problemski usmjerena nastava metoda je koja studente potiče na problemsko učenje i osposobljava ih za rješavanje problema. [2]

7. Razlike između teorije i prakse

„U kliničkoj nastavi tri su aktivna sudionika. Student koji se pri dolasku na kliniku najčešće prvi put izravno susreće s bolesnicima. Za taj susret vrlo često nije ni praktički, ni teorijski pripremljen. Od drugog sudionika u kliničkoj nastavi, kliničara-nastavnika, očekuje se da ima dovoljno motivacije, znanja, strpljenja, vremena i volje za poučavanje i osposobljavanje studenta. Treći sudionik pak, zbog kojeg se zapravo cijeli proces kliničke nastave provodi, bolestan je čovjek sa svim svojim ljudskim obilježjima, kao i obilježjima što mu ih daju bolest i situacija u kojoj se nalazi.

Nastava se izvodi u vrlo složenim i specifičnim okolnostima u kojima student mora usvojiti mnogo teorijskoga znanja, vještinu dobivanja podataka od bolesnika, razumijevanje značenja tih podataka, vještinu fizikalnog pregleda i razumijevanje značenja pojedinog fizikalnog nalaza, integraciju dobivenog u radnu dijagnozu, postavljanje diferencijalne dijagnoze, mora naučiti kako interpretirati laboratorijske nalaze, kako komunicirati s obitelji, osobljem i kolegama i još mnogo toga. On dolazi u kliniku nakon što je prošao temeljnu edukaciju i od njega se očekuje da raspolaže određenim znanjem. Na žalost, jedan od čestih problema na koji nastavnik nailazi jest studentova nemogućnost i ne snalaženje da znanje koje je stekao na temeljnim predmetima iskoristi u konkretnoj kliničkoj situaciji. [2]

Kod medicinske struke, posebno kod obrazovanja medicinskih sestara, veliki je problem što se teorija i praksa uvelike razlikuju. Isto tako se praksa razlikuje od odjela do odjela, od kuće do kuće. Svaka organizacija ima svoja pravila i načine rada. Različiti procesi provedbe zdravstvene njege su primjer različitosti. U knjigama iz osnova zdravstvene njege imamo striktno odrednice kako provesti zdravstvenu njegu kod npr. pacijenta u krevetu, ali te odrednice se rijetko primjenjuju u punom smislu riječi.

Najveći je problem nedostatak osoblja, što aktivno snižava kvalitetu zdravstvene njege i mogućnost provođenja određenih smjernica koje smo naučili tokom predavanja. Drugi, ali ne puno manji problem je nezainteresiranost osoblja, treba posao samo što brže obaviti, bez interesa o kvaliteti zdravstvene njege.

Kako je već iznad navedeno, svaki odjel i svaka kuća ima svoj pravilnik i kućni red, sukladno s kojim imaju i svoje načine rada. Ne možemo nužno reći da li je jedan način rada ispravan ili nije. Jedino kada se takva izjava može reći je kada na odjelu imamo velik broj infekcija, smrtnih slučajeva ili drugih posljedica loše zdravstvene njege.

8. Ispitivanje zadovoljstva studenata sestrinstva na Sveučilištu

Sjever

Prije obrazloženja odgovora na istraživačka pitanja izračunata je deskriptivna statistika svake pojedine varijable za cijeli uzorak. Pri tome je deskriptivna statistika za svaku varijablu prikazana tekstualno i grafičkim prikazom, jer je za ciljeve istraživanja bilo važno slikovito prikazati podatke. Deskriptivna statistika sastoji se od izračuna postotaka odgovora ispitanika na svako pitanje.

8.1. Cilj

Cilj provođenja ankete je da se stvori uvid u zadovoljstvo studenata smjera biomedicinskih znanosti, kako su zadovoljni s profesorima, mentorima i općenito sveučilištem i programom.

8.2. Ispitanici i metode

Za potrebe provedbe istraživanja osmišljen je upitnik koji se sastojao od 11 pitanja. Sva pitanja su bila kategorijalnog tipa, dok se broj kategorija kretao od 2 do 5. Upitnik je bio objavljen na Facebook stranici studenata sestrinstva Sveučilišta Sjever. Na sudjelovanje u istraživanju bili su pozvani svi studenti, a odazvao se ukupno 51 ispitanik.

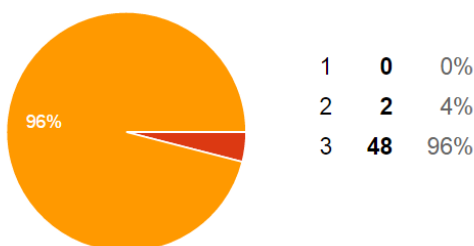
8.3. Rezultati

Prikaz rezultata dobivenih istraživanjem vidimo kroz 11 grafičkih prikaza i tekstualnim objašnjenima uz svaki prikaz.

Većina ispitanika (njih čak 96%) koji su sudjelovali u istraživanju pohađaju 3. godinu studija. Samo 4% ispitanika pohađa 2. godinu studija, dok studenti s prve godine nisu sudjelovali u istraživanju. Možemo zaključiti da su rezultati istraživanja reprezentativni za populaciju studenata treće godine studija.

Rezultati su prikazani u grafičkom prikazu 8.3.1

Koja ste godina studija?

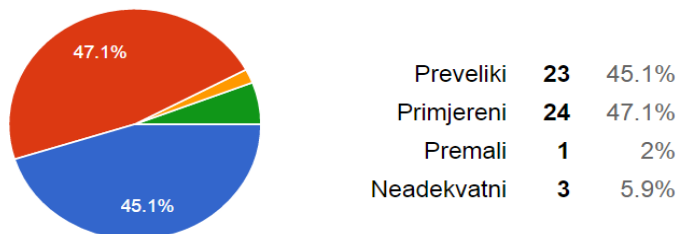

Grafički prikaz 8.3.1 „Koja ste godina studija?“

Sudionici istraživanja zamoljeni su da odgovore na pitanje o tome kako vide zahtjeve koje nastavnici na studiju sestrinstva imaju prema studentima. Bilo je moguće odgovoriti u 4 kategorije: preveliki, primjereni, premali te neadekvatni. Ispitanici najčešće procjenjuju da su zahtjevi koje nastavnici na studiju sestrinstva imaju prema studentima primjereni, i to u 47,1% slučajeva. Ipak, gotovo jednak udio studenata (45,1%) smatra da su zahtjevi prema studentima preveliki. Samo jedan ispitanik (2%) smatra da su zahtjevi premali a 5,9% odgovaraju da su zahtjevi neadekvatni.

Rezultati su prikazani u grafičkom prikazu 8.3.2

Zahtjevi koje nastavnici na studiju sestrinstva imaju prema studentima su:

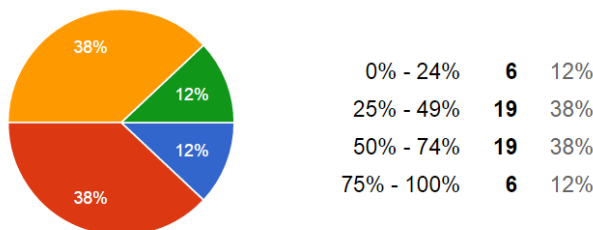
Grafički prikaz 8.3.2 „Zahtjevi koje nastavnici na studiju sestrinstva imaju prema studentima su?“

Na pitanje o mjeri u kojoj su predavanja nastavnika adekvatna i prilagođena novinama u sestrinstvu ispitanici su mogli odgovoriti u četiri kategorije kojima se izražava razina prilagođenosti u postocima, pri čemu 0% znači da nema koristi dok 100% označava "jako korisno". Četiri kategorije definirane su na slijedeći način: 0,0% do 24,0%; 25,0% do 49,0%; 50,0% do 74,0% te 75,0% do 100,0%. Podjednak broj ispitanika (38,0%) razinu prilagođenosti procjenjuje između 25,0% do 49,0% te između 50,0% do 74,0%.

Ukupno, većina (76,0%) ispitanika procjenjuju razinu prilagođenosti od osrednje do dobro prilagođene. Po 12,0% ispitanika procjenjuju razinu prilagođenosti niskom (0,0% do 24,0%) te vrlo visokom (75,0% do 100,0%).

Rezultati su prikazani u grafičkom prikazu 8.3.3

Smatrate li da su predavanja nastavnika adekvatna i prilagođena novinama u sestrinstvu?

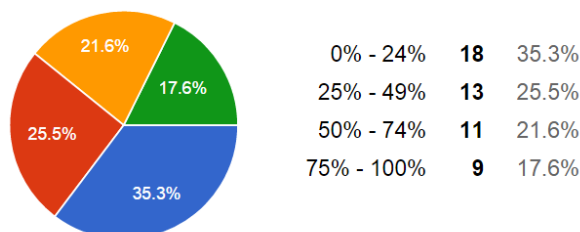
0% označava "nisu adekvatna i prilagođena novinama", dok 100% označava "adekvatna su i prilagođena novinama"

Grafički prikaz 8.3.3 „Smatrate li da su predavanja nastavnika adekvatna i prilagođena novinama u sestrinstvu?“

Na pitanje "Smatrate li da je vježbovna nastava bila korisna u Vašem školovanju?" ispitanici su također procjenjivali razinu korisnosti putem postotaka. 0% znači da nema koristi dok 100% označava "jako korisno". Četiri kategorije definirane su na slijedeći način: 0,0% do 24,0%; 25,0% do 49,0%; 50,0% do 74,0% te 75,0% do 100,0%. Većina ispitanika, njih 35,3%, smatra da je vježbovna nastava bila od niske koristi u njihovom školovanju. Manji broj ispitanika, njih 25,5% smatra da je bila osrednje korisna, odnosno procjenjuju korisnost na razini od 25,0 do 49,0%. 21,6% studenata smatra da je vježbovna nastava bila umjereno do visoko korisna u njihovom školovanju, a samo 17,0% vide vježbovnu nastavu jako korisnom.

Rezultati su prikazani u grafičkom prikazu 8.3.4

Smatrate li da je vježbovna nastava bila korisna u Vašem školovanju?

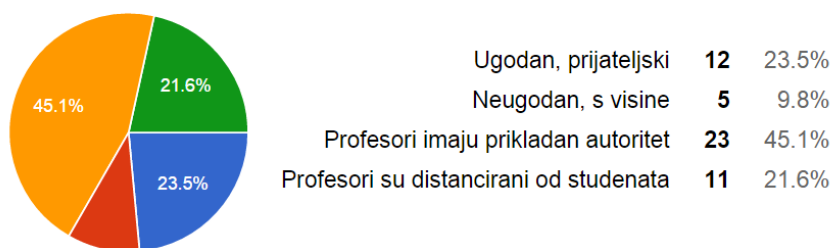
0% označava "nema koristi", dok 100% označava "jako korisno"

Grafički prikaz 8.3.4 „Smatrate li da je vježbovna nastava bila korisna u Vašem školovanju?“

Ispitanici su upitani kako bi opisali kontakt s nastavnicima u toku školovanja. Većina ispitanika, njih 45,1%, procjenjuje da "Profesori imaju prikladan autoritet". 23,5% kaže da je kontakt s nastavnicima u toku školovanja "Ugodan i prijateljski", dok 21,6% kaže "Profesori su distancirani od studenata". 9,8% ispitanika procjenjuje da je kontakt nastavnika "Neugodan, s visine". Drugim riječima, 58,6% ispitanika pozitivno procjenjuje kontakt nastavnika sa studentima, a 30,14% ispitanika smatra odnos nastavnika negativnim.

Rezultati su prikazani u grafičkom prikazu 8.3.5

Kontakt s nastavnicima u toku školovanja opisali bi kao:

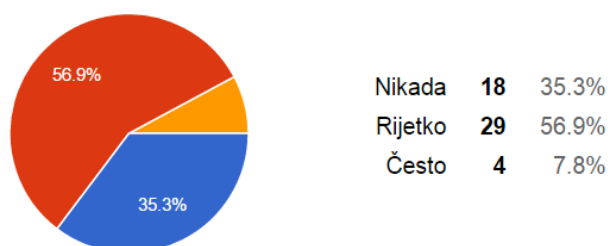

Grafički prikaz 8.3.5 „Kontakt s nastavnicima u toku školovanja opisali bi kao?“

Pitanje "Da li ste imali neugodnih iskustava s mentorima u toku školovanja?" je definirano također kao kategorijalno pitanje, ispitanici su mogli odgovoriti na tri načina: nikada, rijetko ili često. 56,9% ispitanika navodi da su rijetko imali neugodnih iskustava s mentorima u toku školovanja. 35,3% studenata kaže da nisu nikada imali neugodnih iskustava, dok 7,8% kažu da često imaju neugodnih iskustava s mentorima.

Rezultati su prikazani u grafičkom prikazu 8.3.6

Da li ste imali neugodnih iskustava s mentorima u toku školovanja?

Grafički prikaz 8.3.6 „Da li ste imali neugodnih iskustava s mentorima u toku školovanja?“

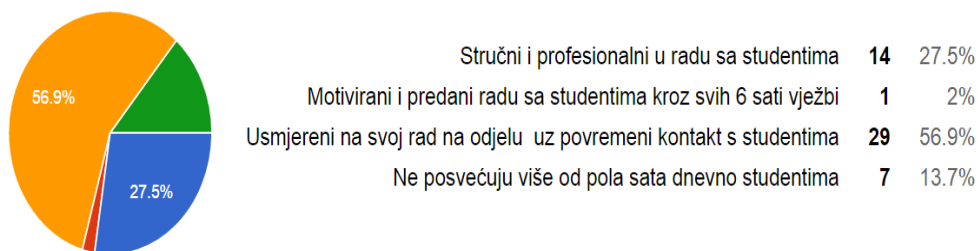
Ispitanici su zamoljeni da odaberu izraze koji najbolje opisuju mentore vježbovne nastave. Ispitanici su birali između "stručni i profesionalni u radu sa studentima", "motivirani i predani

radu sa studentima kroz svih 6 sati vježbi", "usmjereni na svoj rad na odjelu uz povremeni kontakt s studentima" te "ne posvećuju više od pola sata dnevno studentima".

Pokazalo se da studenti najčešće (56,9%) smatraju da su mentori vježbovne nastave usmjereni na svoj rad na odjelu uz povremeni kontakt sa studentima. Zatim, 27,5% sudionika istraživanja smatra da su mentori vježbovne nastave stručni i profesionalni u radu sa studentima dok 13,7% navodi da ne posvećuju više od pola sata dnevno studentima. Samo 2% sudionika navodi da s mentori motivirani i predani radu sa studentima kroz svih 6 sati vježbi.

Rezultati su prikazani u grafičkom prikazu 8.3.7

Mentore vježbovne nastave opisali bi kao:

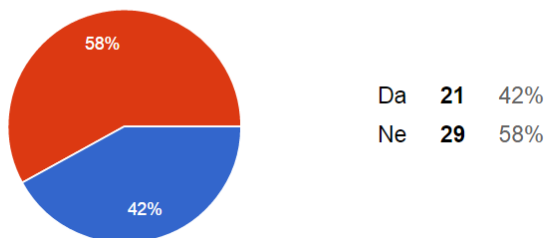

Grafički prikaz 8.3.7 „Mentore vježbovne nastave opisali bi kao?“

Na pitanje "Smatrate li da se predmeti u kurikulumu nadovezuju logičnim sadržajem jedan na drugi, bez nepotrebnih preklapanja sadržaja?" ispitanici podjednako često odgovaraju negativno i potvrdno. 42,0% ispitanika odgovorilo je da smatraju da se predmeti u kurikulumu nadovezuju logičnim sadržajem jedan na drugi, bez nepotrebnih preklapanja sadržaja, dok se nešto veći udio studenata (58,0%) ne slažu s ovom tvrdnjom.

Rezultati su prikazani u grafičkom prikazu 8.3.8

Smatrate li da se predmeti u kurikulumu nadovezuju logičnim sadržajem jedan na drugi, bez nepotrebnih preklapanja sadržaja?

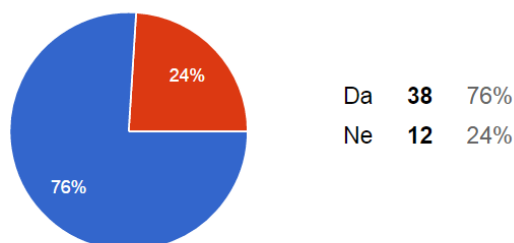

Grafički prikaz 8.3.8 „Smatrate li da se predmeti u kurikulumu nadovezuju logičnim sadržajem jedan na drugi, bez nepotrebnih preklapanja sadržaja?“

Ispitanici najčešće (čak 76,0% ispitanika) navode da su iz više predmeta nekoliko puta učili iste stvari, što procjenjuju nepotrebnim. Samo 24,0% ispitanika ne smatra da su više puta nepotrebno učili više stvari tijekom studija.

Rezultati su prikazani u grafičkom prikazu 8.3.9

Da li ste iz više predmeta nekoliko puta učili iste stvari, a nepotrebno?

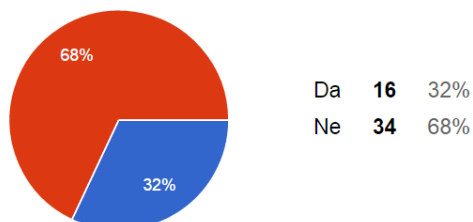

Grafički prikaz 8.3.9 „*Da li ste iz više predmeta nekoliko puta učili iste stvari, a nepotrebno?*“

Na pitanje "Smatrate li da Vas je nastava na studiju sestrinstva pripremila za samostalan rad nakon završetka studija?" ispitanici najčešće odgovaraju da smatraju da nije (68,0%). Oko trećina ispitanika (32,0%) smatraju da ih je nastava na studiju pripremila za samostalan rad.

Rezultati su prikazani u grafičkom prikazu 8.3.10

Smatrate li da Vas je nastava na studiju sestrinstva pripremila za samostalan rad nakon završetka studija?

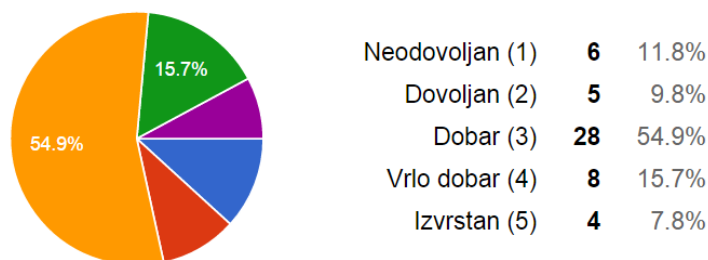
Grafički prikaz 8.3.10 „*Smatrate li da Vas je nastava na studiju sestrinstva pripremila za samostalan rad nakon završetka studija?*“

Ispitanici su za ocjenjivanje ukupnog dojama smjera na studiju sestrinstvo, na skali od pet stupnjeva, pri čemu je ocjena "1" značila "nedovoljan", ocjena "2" je značila "dovoljan", ocjena "3" je značila "dobar", ocjena "4" je značila "vrlo dobar", a ocjena "5" "izvrstan". Većina sudionika istraživanja sveukupni dojam na studiju sestrinstva ocjenjuje dobrim (54,9% ispitanika). Zatim, 15,7% ispitanika smatraju studij vrlo dobrim, 11,8% nedovoljnim, a samo 7,8% izvrsnim.

Rezultati su prikazani u grafičkom prikazu 8.311

Sveukupni dojam smjera na studiju sestrinstva :

Grafički prikaz 8.3.11 „Ukupni dojam smjera na studiju sestrinstva“

8.4. Rasprava

Anketa je provedena na studentima 3.godine studija sestrinstva. Možemo vidjeti da postoji visok varijabilitet među ispitanicima u procjeni razine adekvatnosti i prilagođenosti predavanja i nastavnika u sestrinstvu. Većina ispitanih smatra kliničke vježbe slabo do umjereno korisnima u njihovom obrazovanju. Više od pola ispitanika pozitivno procjenjuju kontakt nastavnika sa studentima, a manji broj ispitanika smatra odnos nastavnika negativnim. Možemo vidjeti da studenti većinom nemaju neugodnih iskustava s mentorima, osim što navode da mentori ne provode dovoljno vremena sa studentima, no preporučuje se obratiti pažnju na one koji navode da su imali neugodna iskustva. Studenti smatraju da nepotrebno ponavljaju ista gradiva iz više kolegija. Veći dio studenata smatra da nisu osposobljeni za samostalan rad nakon završetka studija. Isto tako veći dio studenata bi dao ocjenu dobar (3) sveukupnom studiju, dok bi manji broj studenata dao veću ili manju ocjenu.

9. Zaključak

Za kvalitetno obrazovanje potrebna je kvalitetna priprema predavanja, vježbi, seminara, isto kao i volja i želja studenta za usvajanjem novih znanja i vještina. Obostrana je potreba, profesori i mentori trebaju studente, u istoj mjeri u kojoj studenti trebaju njih. Profesor koji nema kome predavati, vrijedi isto kao i student koji ne želi usvojiti gradivo. Student koji može samostalno obavljati svoju struku nakon završetka fakulteta, u procesu studiranja treba profesore koji će mu pomoći savladati osnovno znanje, mentora koji će mu pomoći savladati praktične vještine i pacijenta na kojem će stečeno znanje i vještine uvježbati.

Veliki nedostatak studijskog programa sestrinstva su neadekvatni mentori i kliničke vježbe. Savršeni mentor je u teoriji osoba s više znanja od studenta, s vrsnim poznavanjem odjela na kojem radi, i poslova koje će podučavati, ali da bi mentor bio efikasan isto tako treba i klinički dio u kojem ima dovoljan broj pacijenata za sve studente, koji svojevrijem pristaju sudjelovati u kliničkim procesima učenja. Mentor može biti korektan, imati znanje, znati iskazati poštovanje, biti pozitivan autoritet, ali ako nema uvjete za rad sa studentima (npr. dovoljan broj pacijenata, male skupine studenata, itd.), ne može napraviti puno na vježbama. S druge strane, imamo veliki broj mentora koji nemaju pozitivne osobine mentora, ne posvećuju vrijeme studentima, ne trude se naučiti ih nešto, usredotočeni su samo na svoje obaveze, i oni u savršenim uvjetima ne budu studente naučili ono što bi po programu trebali.

Evaluacija rada mentora stoga je ključna uloga u formiranju profesionalnog kadra, koji želi raditi taj posao, jer je obrazovanje medicinskih sestara/tehničara osnova za kvalitetan rad nakon završetka studija.

Istraživanje je potvrdilo da je velik broj studenata, 3. godine, sestrinstva na Sveučilištu Sjever nezadovoljno načinom na koji se provode kliničke vježbe, nezadovoljstvo s mentorima je također veliko zbog činjenice da mentori ne provode dovoljno vremena sa studentima tokom kliničkih vježbi. Više od pola ispitanih (68%) studenata smatra da nakon završetka studija sestrinstva, na Sveučilištu Sjever, nisu osposobljeni za samostalan rad.

Glavni cilj edukacije medicinskih sestara/tehničara je osposobiti studente da postanu i ostanu neovisni medicinski radnici.

U Varaždinu, 26.02.2016.

Tonka Markić

SVEUČILIŠTE
SJEVER

IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Tonka Markić pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključiva autorica završnog rada pod naslovom Specifičnost edukacije studenata studija sestrinstva s osvrtom na značaj mentora u kliničkom okruženju, te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
Tonka Markić

Tonka Markić
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Tonka Markić neopozivo izjavljujem da sam suglasana s javnom objavom završnog rada pod naslovom Specifičnost edukacije studenata studija sestrinstva s osvrtom na značaj mentora u kliničkom okruženju čija sam autorica.

Student/ica:
Tonka Markić

Tonka Markić
(vlastoručni potpis)

10. Literatura

- [1] H. Kiper, W. Mischke: Uvod u opću didaktiku, Educa, Zagreb, 2008.
- [2] Ž. Jakšić: Umijeće medicinske nastave, Medicinska naklada: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju, Zagreb, 2005.
- [3] A. Čikarić: Mentor kao model uloge kod novoprimljenih sestara (zdravstvenih radnika), Diplomski/specijalistički rad, Pan-European University „Apeiron“, Fakultet zdravstvene njege, Banja Luka, 2008.
- [4] Pravilnik o postupku izbora mentora vježbovne nastave na studiju Sestrinstva Sveučilišta Sjever
- [5] Hrvatska udruga medicinskih sestara: Sestrinski glasnik, br. 18, travanj 2013, str. 18-22

Popis slika

Prikaz 4.2.1 „Prednosti i nedostaci predavanja“

Izvor: Ž. Jakšić: Umijeće medicinske nastave, Medicinska naklada: Hrvatsko društvo za medicinsku edukaciju, Zagreb, 2005.

Prikaz 4.3.1 „Struktura tijeka procesa učenja u studiji slučaja“

Izvor: H. Kiper, W. Mischke: Uvod u opću didaktiku, Educa, Zagreb, 2008.

Grafički prikaz 8.3.1 „Koja ste godina studija?“

Grafički prikaz 8.3.2 „Zahtjevi koje nastavnici na studiju sestrinstva imaju prema studentima su?“

Grafički prikaz 8.3.3 „Smatrate li da su predavanja nastavnika adekvatna i prilagođena novinama u sestrinstvu?“

Grafički prikaz 8.3.4 „Smatrate li da je vježbovna nastava bila korisna u Vašem školovanju?“

Grafički prikaz 8.3.5 „Kontakt s nastavnicima u toku školovanja opisali bi kao?“

Grafički prikaz 8.3.6 „Da li ste imali neugodnih iskustava s mentorima u toku školovanja?“

Grafički prikaz 8.3.7 „Mentore vježbovne nastave opisali bi kao?“

Grafički prikaz 8.3.8 „Smatrate li da se predmeti u kurikulumu nadovezuju logičnim sadržajem jedan na drugi, bez nepotrebnih preklapanja sadržaja?“

Grafički prikaz 8.3.9 „Da li ste iz više predmeta nekoliko puta učili iste stvari, a nepotrebno?“

Grafički prikaz 8.3.10 „Smatrate li da Vas je nastava na studiju sestrinstva pripremila za samostalan rad nakon završetka studija?“

Grafički prikaz 8.3.11 „Sveukupni dojam smjera na studiju sestrinstva“

Prilog 1. Obrazac za evaluaciju mentora

SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN
STUDIJ SESTRINSTVA

KOLEGIJ: _____

GODINA STUDIJA: _____

MENTOR: _____

U cilju podizanja kvalitete vježbovne nastave na studiju Sestrinstva Sveučilišta u Varaždinu molimo Vas da što iskrenije ocijenite provedenu vježbovnu nastavu, ocjenom od 1 do 5 gdje ocjena 1 označava da niste zadovoljni, a ocjena 5 da ste potpuno zadovoljni:

1. Zadovoljan/a sam organizacijom vježbovne nastave od strane mentora kod kojeg sam obavljao/a vježbe (jasni kriteriji dolaska i odlaska na vježbe te određivanje stanke za odmor studenta, organizacija garderobe, vođenje evidencije o redovitosti studenata)
 1   2   3   4   5
2. Tijekom jednog dana mentor je aktivno proveo u poučavanju, pokazivanju, razgovoru i praktičnom radu sa studentima:
 1-2 h   2-3 h   3-4 h   4-5 h
3. Zadovoljan/a sam sa dobivenim vještinama i praktičnim znanjem vezanim uz kolegij iz kojeg se provodi vježbovna nastava.
 1   2   3   4   5
4. Ocijenite ocjenom od 1-5 **profesionalan pristup** mentora u radu sa studentima:
 1   2   3   4   5
5. Ocijenite ocjenom od 1-5 **sposobnost poučavanja** mentora u radu sa studentima:
 1   2   3   4   5
6. Ocijenite ocjenom od 1-5 **motiviranost** mentora u radu sa studentima:
 1   2   3   4   5

Vaši komentari i prijedlozi:

_____

Prilog 2. Prikaz korištene ankete u istraživanju

Zadovoljstvo studenata Sveučilišta Sjever, smjer biomedicinske znanosti

Anketom želimo steći uvid u zadovoljstvo studenata smjera biomedicinskih znanosti. Istražujemo kako su zadovoljni s profesorima, mentorima i općenito sveučilištem i programom.

Koja ste godina studija?

- 1
- 2
- 3

Zahtjevi koje nastavnici na studiju sestrinstva imaju prema studentima su:

- Preveliki
- Primjereni
- Premali
- Neadekvatni

Smatrate li da su predavanja nastavnika adekvatna i prilagođena novinama u sestrinstvu?

Odgovori se izražavaju u postocima, 0% - nema koristi, 100% - jako korisno.

- 0% - 24%
- 25% - 49%
- 50% - 74%
- 75% - 100%

Smatrate li da je vježbovna nastava bila korisna u Vašem školovanju?

Odgovori se izražavaju u postocima, 0% - nema koristi, 100% - jako korisno.

- 0% - 24%
- 25% - 49%
- 50% - 74%
- 75% - 100%

Kontakt sa nastavnicima u toku školovanja opisali bi kao:

- Ugodan, prijateljski
- Neugodan, s visine
- Profesori imaju prikladan autoritet
- Profesori su distancirani od studenata

Da li ste imali neugodnih iskustava s mentorima u toku školovanja?

- Nikada
- Rijetko
- Često

Mentore vježbovne nastave opisali bi kao

- Stručni i profesionalni u radu sa studentima
- Motivirani i predani radu sa studentima kroz svih 6 sati vježbi
- Usmjereni na svoj rad na odjelu uz povremeni kontakt s studentima
- Ne posvećuju više od pola sata dnevno studentima

Smatrate li da se predmeti u kurikulumu nadovezuju logičnim sadržajem jedan na drugi, bez nepotrebnih preklapanja sadržaja?

- Da
- Ne

Da li ste iz više predmeta nekoliko puta učili iste stvari, a nepotrebno?

- Da
- Ne

Smatrate li da Vas je nastava na studiju sestrinstva pripremila za samostalan rad nakon završetka studija?

- Da
- Ne

Sveukupni dojam smjera na studiju sestrinstvu:

Ocjene izražavaju prolaznost kao na ispitu.

- Neodovoljan (1)
- Dovoljan (2)
- Doobar (3)
- Vrlo dobar (4)
- Izvrstan (5)